

**МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ, АНГЛІЙСЬКОЮ ТА
ПОЛЬСЬКОЮ МОВАМИ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

*III Всеукраїнської
науково-практичної конференції
викладачів та фахівців-практиків*

ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА

та

*XIII Всеукраїнської
науково-практичної конференції
курсантів, студентів, аспірантів та
ад'юнктів*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Львів – 2023

Голова:	ПОПОВИЧ Василь – т.в.о. проректора з науково-дослідної роботи Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (ЛДУ БЖД), доктор технічних наук, професор АЗЮКОВСЬКИЙ Олександр – ректор Національного технічного університету "Дніпровська політехніка" (НТУ «ДП»), кандидат технічних наук, професор.
Заступники голови:	ДАШКОВСЬКА Олена – старший науковий співробітник відділу науково-методичного забезпечення підвищення якості освіти, Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, кандидат хімічних наук, доцент; МАТВІЙЧУК Дмитро – головний редактор ТОВ «Редакція журналу «Охорона праці»; МЕНЬШИКОВА Ольга – заступник начальника навчально-наукового інституту цивільного захисту ЛДУБЖД, кандидат фізико-математичних наук, доцент
Члени оргкомітету:	БЄЛКОВ Анатолій – завідувач кафедри безпеки життєдіяльності, Державний вищий навчальний заклад «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», доктор технічних наук, професор; ГОЛІНЬКО Василь – завідувач кафедри охорони праці та цивільної безпеки, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» (НТУ «ДП»), доктор технічних наук, професор; ГОРНОСТАЙ Орислава – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці, ЛДУБЖД, кандидат технічних наук, доцент; ІЛЬЧИШИН Ярослав – викладач кафедри промислової безпеки та охорони праці, ЛДУБЖД, кандидат педагогічних наук; КОБИЛКІН Дмитро – голова ради молодих вчених ЛДУ БЖД, кандидат технічних наук; МАРИЧ Володимир – старший викладач кафедри промислової безпеки та охорони праці, ЛДУБЖД, кандидат технічних наук; МІРУС Олександр – завідувач кафедри промислової безпеки та охорони праці, ЛДУБЖД, кандидат хімічних наук, доцент; НАГУРСЬКИЙ Олег – завідувач кафедри цивільної безпеки, Національний університет «Львівська політехніка», доктор технічних наук, професор; СТАНІСЛАВЧУК Оксана – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці, ЛДУБЖД, кандидат технічних наук, доцент; ТЕЛЕГІНА Галина – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці, ЛДУБЖД, кандидат медичних наук, доцент; ФЕДОРЧУК-МОРОЗ Валентина – завідувач кафедри цивільної безпеки, Луцький національний технічний університет, кандидат технічних наук, доцент; ЧЕБЕРЯЧКО Сергій – професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки, НТУ «ДП», доктор технічних наук, професор; ЯВОРСЬКА Олена – професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки, НТУ «ДП», кандидат технічних наук, доцент; ЯРЕМКО Зіновій – завідувач кафедри безпеки життєдіяльності, Львівський національний університет ім. І.Франка, доктор хімічних наук, професор. РАДА КУРСАНТСЬКОГО ТА СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЛДУ БЖД

<p>ОРГАНІЗАТОРИ</p> <p>ВИДАВЕЦЬ</p> <p>Друк на різнографі</p> <p>Технічний редактор та відповідальний за друк</p> <p>АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:</p> <p>Контактні телефони:</p>	<p>Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» Інститут модернізації змісту освіти МОН України Науково-виробничий журнал «Охорона праці» Львівський національний університет імені Івана Франка Національний університет «Львівська політехніка» Луцький національний технічний університет</p> <p>Львівський державний університет безпеки життєдіяльності</p> <p>Назарій ПЕТРОЛЮК</p> <p>Орислава ГОРНОСТАЙ Оксана СТАНІСЛАВЧУК</p> <p>ЛДУ БЖД, вул. Клепарівська, 35, м. Львів, 79007</p> <p>(032) 233-24-79, тел/факс 233-00-88</p>
<p align="center">Охорона праці: освіта і практика. Проблеми та перспективи розвитку охорони праці: 36. наук. праць III Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та фахівців-практиків та XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів. – Львів: ЛДУ БЖД, 2023. – 243 с.</p> <p align="center">Збірник сформовано за науковими матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та фахівців-практиків «Охорона праці: освіта і практика» та XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів «Проблеми та перспективи розвитку охорони праці».</p> <p align="center">Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:</p> <p>Секція 1. „ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА Перспективи розвитку напряму “Охорона праці” в сфері освіти. Інтерактивні методи навчання при викладанні дисциплін за напрямом «Охорона праці». Формування ризик-орієнтованого мислення у здобувачів освіти та у працівників підприємств системи управління охороною праці. Оцінка ризиків. Практичний досвід з охорони праці на підприємствах.</p> <p>Секція 2. „ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ ” Стан і перспективи удосконалення системи управління та нагляду за охороною праці і промисловою безпекою. Профілактика виробничого травматизму. Технології контролю і захисту від шкідливих і небезпечних виробничих та екологічних чинників. Забезпечення безпеки і гігієни праці у підрозділах силових та спеціальних структур. Новітні інформаційні технології як інструмент підвищення рівня промислової безпеки. Культура та психологія праці.</p> <p align="right">© ЛДУ БЖД, 2023</p>	
<p>Здано в набір 24.04.2021. Підписано до друку 09.05.2022. Формат 60x84^{1/3}. Папір офсетний. Ум. друк. арк. 15,2. Гарнітура Times New Roman. Друк на різнографі. Наклад: 100 прим. Друк: ЛДУ БЖД вул. Клепарівська, 35, м. Львів, 79007. ldubzh.lviv@mns.gov.ua</p>	<p>За точність наведених фактів, економіко-статистичних та інших даних, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів. При передрукуванні матеріалів посилання на збірник обов'язкове.</p>

Список використаних джерел:

1. Концепція безпеки закладів освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/301-2023-%D1%80#Text>
2. Про стан травматизму серед здобувачів освіти та працівників закладів освіти. Лист МОН від 13.03.2023 №1/3564/23. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-stan-travmatizmu-sered-zdobuvachiv-osviti-ta-pracivnikov-zakladiv-osviti-za-2022-rik>.
3. Про організацію та вдосконалення навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту у вищих навчальних закладах України». Наказ МОН від 21.10.2010 р. № 969/922/216. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1057-10#Text>

УДК 331.45

СТАН ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ XII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО–ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ КУРСАНТІВ, СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ ТА АД'ЮНКТІВ «ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ» ТА II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО–ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ТА ФАХІВЦІВ–ПРАКТИКІВ «ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА»

*Мірус О. Л., к.х.н., доцент, завідувач кафедри
промислової безпеки та охорони праці*

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

В одній із заповідей царя СОЛОМОНА, мудрість яких перевірена тисячоліттями, сказано: «Всякому свій час і час всякій справі під небесами. Час народитися і час помирати. Час руйнувати і час будувати. Час розкидати каміння і час збирати каміння. Час мовчати і час говорити».

Для того, щоб усім була зрозуміла логіка подій і рішень, які приймалися, та листів, які скеровувались у відповідні інстанції, необхідно зробити невеликий екскурс в недалеке минуле.

30 травня 2014 року постановою Кабінету Міністрів України № 590-р був скасований спільний наказ МОН, МНС та Держгірпромнагляду від 21.10.2010 р. № 969/922/216 про обов'язковість вивчення безпекових дисциплін БЖД, ООП, ОП в галузі та ЦЗ в усіх закладах вищої освіти України.

В 2015 р. була взагалі ліквідована спеціальність «Охорона праці». І все це почало робитись через два місяці після анексії Криму та захоплення частини Донецької та Луганської областей російськими окупантами. Чи не виникає у вас мимоволі думка, а кому це було вигідно !!!

12 травня минулого року в нашому Університеті на базі кафедри промислової безпеки та охорони праці відбулися одночасно дві конференції, на яких

були розглянуті ці питання, і усіма учасниками одногослосно були підтримані відповідні рішення, суть яких зводилась до наступного:

1. Відновлення спеціальності «Охорона праці»;
2. Внесення в стандарти освіти бакалаврів усіх спеціальностей загальної безпекової компетентності «Навики здійснення безпечної діяльності», яка б забезпечувалась вивченням вище зазначених дисциплін, оскільки скасувати навіть неправомірну постанову уряду набагато важче або й взагалі неможливо.

Відповідно до цих рішень створеною робочою групою були підготовлені і направлені за підписом співголови конференцій Андрія КУЗИКА листи Президенту України Володимирі ЗЕЛЕНСЬКОМУ, Прем'єр-міністру України Денису ШМИГАЛЮ, Секретарю Ради національної безпеки та оборони України Олексію ДАНІЛОВУ, Голові Державної служби України з надзвичайних ситуацій Сергію КРУКУ, Голові Державної служби України з питань праці Ігорю ДЕГНЕРІ, Голові Федерації професійних спілок України Григорію ОСОВОМУ. Крім того, з аналогічними клопотаннями були скеровані листи за підписом Голови підкомісії зі спеціальності 263 "Цивільна безпека" Науково-методичної комісії з воєнних наук, національної та цивільної безпеки сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН України Юрія УВАРОВА на ім'я Голови Комітету Верховної ради України з питань освіти, науки та інновацій Сергія БАБАКА, Міністра освіти і науки України Сергія ШКАРЛЕТА та Голови Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти Андрія БУТЕНКА. Від багатьох з них були скеровані листи підтримки на адресу МОН України.

Члени робочої групи – представники провідних ЗВО України, добре розуміли, що кінцевою державною установою, яка повинна розробити відповідні нормативно-правові акти щодо висловлених в усіх цих зверненнях клопотань, є Міністерство освіти та науки України. Тому з нетерпінням чекали на його реакцію.

В листі МОН № 3/3934-22 від 05.09.2022 р., підписаному Генеральним директором Директорату фахової передвищої, вищої освіти Олегом ШАРОВИМ, на журналістський запит на публічну інформацію вказано, «...що Міністерством освіти і науки України підготовлено проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, яким спеціальність «Цивільна безпека» ліквідована шляхом розділення на «Цивільний захист» та «Охорона праці». Копію проекту постанови Кабінету Міністрів України можна отримати після надсилання на погодження в центральні органи виконавчої влади».

Аналогічна думка була висловлена в листі МОН № 1/10299-22 від 07.09.2022 р., підписаному Першим заступником Міністра Андрієм ВІТРЕНКОМ на адресу Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Тобто, виглядало нібито так, що Міністерство освіти і науки України врахувало думки Офісу Президента України, Ради національної безпеки та обо-

рони України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної служби України з питань праці, Федерації професійних спілок України, 25 провідних закладів вищої освіти України і підготувало відповідний проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, яким спеціальність «Цивільна безпека» ліквідована шляхом розділення на «Цивільний захист» та «Охорона праці».

Але не все так просто. Олегу ШАРОВУ чомусь дуже або не хотілося, щоб були внесені такі зміни в Перелік, або ж, на нашу думку, йому необхідно було виконати чиесь замовлення або наказ. У всякому разі він починає втілювати в життя геніальний по замислу, на його думку, і протиправний, на нашу думку, план.

В листі МОН № 3/5383-22 від 30.11.2022 р.), підписаному т.в.о. генерального директора Директорату фахової передвищої, вищої освіти Аллою РИБАЛКО у відповідь на журналістський запит на отримання публічної інформації, зазначено наступне: «20 жовтня 2022 року на погоджувальній нараді за участю представників МВС, МОН, ДСНС, науково-методичної комісії Науково-методичної ради МОН України, галузевої експертної ради 26 «Цивільна безпека» Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, Національного університету цивільного захисту України прийнято рішення про відтермінування змін у переліку спеціальностей галузі знань 26 «Цивільна безпека», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. №266». Цю погоджувальну нараду організував і безпосередньо проводив у форматі відеоконференції саме Олег ШАРОВ.

В листі МВС України № 39522/35-2022 від 20.12.2022 р., підписаному Начальником Управління взаємодії з Державною службою України з надзвичайних ситуацій Юрієм КОРЕВОЮ, вказується: «На розгляд учасників наради було винесено питання узгодження розробленого МОН проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», яким передбачено у галузі знань 26 «Цивільна безпека» об'єднати спеціальності 261 «Пожежна безпека» та 263 «Цивільна безпека» в нову спеціальність «Пожежна безпека та цивільний захист». За результатами дискусії із зазначеного питання всіма учасниками наради було одноставно підтримано пропозицію не вносити ніяких змін до чинної галузі знань 26 «Цивільна безпека», залишивши спеціальності 261 «Пожежна безпека» та 263 «Цивільна безпека» окремими».

Але питання про об'єднання спеціальності 261 «Пожежна безпека» та 263 «Цивільна безпека» в нову спеціальність «Пожежна безпека та цивільний захист» ніхто і ніколи перед МОН України не ставив. Ставилось принципово зовсім інше питання - спеціальність «Цивільна безпека» розділити на дві спеціальності - «Цивільний захист» та «Охорона праці», і про це Олег ШАРОВ добре знав. В даному випадку він займається не просто маніпуляцією, що він не-

одноразово робив і раніше, а здійснює, на нашу думку, вже правопорушення, яке кваліфікується ст. ст. 111 та 364 Кримінального кодексу України. Адже незаперечним є те, що своїми діями він:

1. Суперечить самому собі (лист МОН № 3/3934-22 від 05.09.2022 р.);
2. Робить брехуном і «підставляє» Першого заступника Міністра МОН Андрія ВІТРЕНКА (лист МОН № 1/10299-22 від 07.09.2022 р.);
3. Повністю нехтує думкою і пропозиціями Офісу Президента України, Ради національної безпеки та оборони України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної служби України з питань праці, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, Федерації професійних спілок України, 25 провідних закладів вищої освіти України, зафіксованих у відповідних документах;
4. Прикривається при цьому нібито колегіальною думкою і використовує «в темну» представників МВС, МОН, ДСНС, науково-методичної комісії Науково-методичної ради МОН України, галузевої експертної ради 26 «Цивільна безпека» Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, Національного університету цивільного захисту України для прийняття необхідного йому рішення;

Тому 18.01.2023 р. була підготовлена і скерована заява Президенту, Секретарю РНБО, Т.в.о. голови (на той час) СБУ, Генеральному прокурору та Директору ДБР України, в якій зроблено детальний аналіз неправомірності прийняття постанови Кабінету Міністрів України № 590-р та протиправних дій Олега ШАРОВА.

Правоохоронні органи, нажаль, до цього часу ще не дали нам остаточної відповіді.

Офіс Президента та Секретаріат РНБО відповідно до частини третьої статті 7 Закону України «Про звернення громадян» надіслали нашу Заяву з додатками, викладену на 66 сторінках, для розгляду до Міністерства освіти і науки України.

16.03.2023 р. автори заяви отримали лист МОН № 3/1188-23, підписаного все тим же Олегом ШАРОВИМ. В зв'язку з цим був скерований на ім'я вже нового Міністра освіти і науки України Оксена ЛІСОВОГО відкритий лист, з яким дозвольте вас ознайомити.

Міністру освіти і науки України
Оксену ЛІСОВОМУ
(особисто)

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

Шановний Оксене Васильовичу!

Звернутися до Вас особисто нас змусили ті обставини, які стали логічним продовженням процесу розгляду нашої заяви від 18.01.2023 р. до Президента

України, Секретаря РНБО України, Генерального прокурора України, Т.в.о.(на той час) Голови Служби безпеки України та Директора Державного бюро розслідувань України про вчинення злочину (на нашу думку), який кваліфікується ст.ст. 111 та 364 КК України (далі - Заяви).

Правоохоронні органи, нажаль, до цього часу ще не дали нам остаточної відповіді.

Офіс Президента та Секретаріат РНБО відповідно до частини третьої статті 7 Закону України «Про звернення громадян» надіслали нашу Заяву з додатками, викладену на 66 сторінках, для розгляду до Міністерства освіти і науки України.

Чесно кажучи, ми були переконані, що гірші традиції та ганебна практика радянських часів вже в минулому, як і сама радянська імперія, і на нашу Заяву дадуть аргументовану відповідь і відповідальні працівники правоохоронних органів, і вище стоячі керівники Міністерства освіти і науки України. Тому можете уявити наше справедливе здивування і обурення, коли на цю нашу Заяву, значна частина якої містить детальний аналіз некваліфікованих і протиправних або й злочинних, на нашу думку, дій Генерального директора Директорату фахової передвищої, вищої освіти Олега ШАРОВА, дає відповідь саме Олег ШАРОВ (Додаток 1)!? При цьому ця його відповідь містить і граматичні та стилістичні (неузгодження слів у реченні та незакінчене речення) помилки, і чергові фальсифікації та маніпуляції, тільки написані, як йому напевно видається, більш вичащено. Аналіз цього його листа наведено в Додатку 2.

Враховуючи вище зазначене, ПРОСИМО Вас особисто:

1. Детально вивчити це питання, якщо знайдете час, то ознайомитись з нашою Заявою з додатками від 18.01-2023 р., яка повинна знаходитись в Олега ШАРОВА, оскільки він на неї давав відповідь, і прийняти рішення, чи відповідає за своїми професійними та морально-етичними якостями займаній посаді Олег ШАРОВ, який своїми некваліфікованими та протиправними діями, на нашу думку, підриває довір'я в керівників та науково-педагогічних працівників ЗВО України до Міністерства освіти і науки України, значно применшує його авторитет;

2. Через відповідні служби ввіреного Вам Міністерства ініціювати внесення змін до переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, а саме: в галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальність 263 «Цивільна безпека» ліквідувати шляхом розділення на спеціальності 263 «Цивільний захист» та 264 «Охорона праці»;

3. Зобов'язати «сектор вищої освіти науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України», який «взяв лист Державної служби України з надзвичайних ситуацій в роботу» вже більше ніж пів року тому назад, прискорити «визначення механізму посилення вимог до безпекового компоненту за допомогою стандартів» (в лапках - пряма мова з листа Олега ШАРОВА).

Сподіваємось, що за цей короткий час перебування на посаді Міністра Ви ще не уражені (і не будете уражені) бацилою бюрократизму (в негативному сенсі цього слова), брехні, маніпуляцій та протиправних дій, як це сталося, судячи з його вчинків та листів, написаних чи підписаних ним, з Генеральним директором Директорату фахової передвищої, вищої освіти Олегом ШАРОВИМ.

Додаток 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Директорат фахової передвищої, вищої освіти
 пр. Перемоги, 10 м. Київ, 01135, тел.(044)481-47-73, факс (044)481-47-73, e-mail: 221@mon.gov.ua

Олександр Мірусу, вул. Кубійовича,
буд. 1, кв. 4, м. Львів 79011

Віктору Корнієнко, вул. Наукова буд. ✓ ✓
44, кв. 102, м. Львів

Роману Дацько, вул. Олександра ✓
Олеся, буд. 25, кв. 3, м. Львів

Богдану Винницькому, вул. Патона,
буд. 13, кв. 38, м. Львів

До звернення до Офісу Президента України
(від 26.01.2023 вх. № 445/3089-01) •

На ваше звернення до Офісу Президента України від 26.01.2023 вх. № 445/3089-01 та подібного за змістом звернення до Ради національної безпеки і оборони від 18.01.2023 із вимогами до Міністерства освіти і науки України негайно внести зміни в проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», яким в галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальність 263 «Цивільна безпека» ліквідувати шляхом розділення на спеціальності 263 «Цивільний захист» та 264 «Охорона праці», а також внести до стандартів вищої освіти бакалаврського та магістерського рівнів усіх спеціальностей загальну компетентність «Навики здійснення безпечної діяльності», яка буде забезпечуватись вивченням відповідних безпекових дисциплін, зокрема «Безпека життєдіяльності», «Охорона праці», «Цивільна безпека», «Домедична допомога», в межах компетенції повідомляємо.

У 2022 році відповідно до підпункту 7 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту» та з урахуванням звернень, зокрема з питань цивільної безпеки, Міністерство освіти і науки України ініціювало зміни до переліку галузей знань і перелік спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, які були затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 р. № 1392 (далі – Зміни). Проект Змін

МОН № 3/1183-23 від 16.03.2023

Підписав: Шаров Олег Ігорович
 Сертифікат: 5BE2D9E7F900307B040030055DA1F00DDC4A30
 Дійсний: з 30.05.2022 10:21:08 по 30.05.2024 10:21:08

• 2

включав пропозиції щодо розділення спеціальності «Цивільна безпека» на дві частини («Цивільний захист» та «Охорони праці») із виділенням частини «Охорони праці» в окрему спеціальність та приєднанням частини «Цивільний захист» до спеціальності «Пожежна безпека», обидві з яких відповідають одній деталізованій галузі за Міжнародною стандартною класифікацією освіти «1032 Protection of persons and property». 20 жовтня 2022 року в процесі погодження проекту Змін центральними органами виконавчої влади відбулась погоджувальна нарада за участю Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, науково-методичної комісії науково-методичної ради МОН України, галузевої експертної ради 26 "Цивільна безпека" Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. На погоджувальній нараді було прийняте рішення виключити зміни у галузі знань 26 "Цивільна безпека" з пропонованої редакції проекту постанови «Про внесення змін до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». Відповідно, зміни в галузі знань 26 «Цивільна безпека» відтерміновані принаймні до завершення правового режиму воєнного стану.

Стосовно внесення до стандартів вищої освіти бакалаврського та магістерського рівнів усіх спеціальностей загальної компетентності «Навики здійснення безпечної діяльності», яка буде забезпечуватись вивченням відповідних безпекових дисциплін, зокрема «Безпека життєдіяльності», «Охорона праці», «Цивільна безпека», «Домедична допомога».

Методичними рекомендаціями щодо розроблення стандартів вищої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584) зазначено примірний перелік загальних компетентностей, сформований на базі проекту ЄС TUNING, який містить зокрема компетентність «Здатність здійснювати безпечну діяльність». Розробники стандартів обирають найбільш актуальні для спеціальності та для рівня вищої освіти загальні компетентності з переліку. Відповідно, в частині стандартів безпекова компетентність вже передбачена. Водночас, бакалаврські та магістерські програми не можуть бути спрямовані на досягнення ідентичних компетентностей, тому одна й та сама загальна безпекова компетентність не може бути вимогою на бакалаврському та магістерському рівнях однієї спеціальності одночасно. Тому, сектор вищої освіти науково-методичної ради МОН України взяв лист Державної служби України з надзвичайних ситуацій в роботу для визначення механізму посилення вимог до безпекового компоненту за допомогою стандартів.

3

Щодо переліку дисциплін, які мають забезпечувати досягнення компетентностей, інформуємо, що згідно частини другої статті 32 Закону України «Про вищу освіту» заклади вищої освіти мають рівні права, що становлять зміст їх автономії та самоврядування, у тому числі мають право розробляти освітні (наукові) програми в межах ліцензованої спеціальності, що включає самостійне визначення навчальних дисциплін. Відповідно, перелік дисциплін не підлягає затвердженню стандартом. Також варто звернути увагу, що більшість компетентностей та результатів навчання мають крос-дисциплінарний характер і відповідно можуть досягатись шляхом вивчення сукупності декількох дисциплін, які спрямовані на забезпечення досягнення різних загальних та спеціальних компетентностей.

Генеральний директор

Олег ШАРОВ

Марина Мруга 481-3267

Додаток 2

Аналіз листа МОН № 3/1188-23 від 16.03.2023 р., підписаного Генеральним директором Директорату фахової передвищої, вищої освіти Олегом ШАРОВИМ.

1. Вже на початку листа в прізвищах авторів допущені граматичні помилки. Видно, Олег ШАРОВ не знає, що українські прізвища чоловічого роду з закінченням на «ко» - відмінюються і тому необхідно писати: «Корнієнку», «Дацьку», а не так як написано ним в листі. Нехай візьме уроки з української мови у її активного популяризатора у засобах масової інформації Олександра АВРАМЕНКА, бо і надалі своїми листами буде дискредитувати МОН України.

2. На перші два розділи нашої Заяви (с.с. 1-11) в листі МОН № 3/1188-23 від 16.03.2023 р. від Олега ШАРОВА взагалі немає жодної реакції, так ніби вони не існують. Це може свідчити лише про наступне:

- 1) він зі всім погоджується і тому не дає своїх коментарів;
- 2) він зі всім або з якимись конкретними думками не погоджується, але в нього немає вагомих аргументів, щоб хоча би щось заперечити, і тому він свідомо ці два розділи Заяви ігнорує.

3. Ми не надсилали «...подібного за змістом звернення до Ради...», як вказав в цьому листі Олег ШАРОВ, а одну і ту ж саму Заяву надіслали в різні державні установи та правоохоронні органи.

4. Наші вимоги «...до Міністерства освіти і науки України негайно внести зміни...на спеціальності 263 «Цивільний захист» та 264 «Охорона праці»...», які були аргументовано викладені в Заяві до Президента України та інших владних установ та правоохоронних органів України, не були якоюсь необгрунтованою примхою, а є цілком логічним наслідком запевнень, викладених в листі МОН № 3/3934-22 від 05.09.2022 р. (Додаток 20 до Заяви), підписаному самим !!! Олегом ШАРОВИМ, та листі МОН № 1/10299-22 від 07.09.2022 р. (Додаток 21 до Заяви), підписаному першим заступником Міністра Андрієм ВІТРЕНКОМ, про вже підготовлений Міністерством освіти і науки України проєкт таких змін.

5. В першому реченні другого абзацу зазначено: «У 2022 році відповідно до підпункту 7 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту» та з урахуванням звернень, зокрема з питань цивільної безпеки, Міністерство освіти і науки України ініціювало зміни до переліку галузей знань і перелік спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, які були затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 р. №1392 (далі - Зміни)».

По-перше, Міністерство освіти і науки України ініціювало, напевно, зміни до переліку галузей знань і спеціальностей, а не «...до переліку галузей знань і перелік спеціальностей...», бо перелік спеціальностей вже затверджений давно і його не треба ініціювати. Олег ШАРОВ не вмів навіть переписати правильно назву вже прийнятої постанови Кабінету Міністрів України і не розуміє, що

навіть одна буква в слові або зайве слово може повністю змінювати смисл цілого речення.

По-друге, твердження, написане в цьому реченні про те, що «...Міністерство освіти і науки України ініціювало зміни з урахуванням звернень, зокрема з питань цивільної безпеки, які були затверджені постановою...», є очевидною БРЕХНЕЮ. І він сам це підтверджує в четвертому реченні цього ж абзацу, де вказує, що «...було прийняте рішення виключити зміни у галузі знань 26 «Цивільна безпека» з запропонованої редакції проекту постанови...». Якщо вони були «виключені», то як вони могли бути «затверджені». Черговий абсурд!!!

Лише з аналізу цього речення є очевидним, що Олег ШАРОВ не розуміє, що він пише, і про що він пише.

б. В другому реченні другого абзацу листа, підписаного Олегом ШАРОВИМ, зазначено : «Проект змін включав пропозиції щодо розділення спеціальності «Цивільна безпека» на дві частини («Цивільний захист» і «Охорони праці») із виділенням частини «Охорони праці» в окрему спеціальність та приєднання частини «Цивільний захист» до спеціальності «Пожежна безпека», обидві з яких відповідають одній деталізованій галузі за Міжнародною стандартною класифікацією освіти «1032 Protection of persons and property».

Це ж треба ще зуміти в одному реченні наробити і граматичні та стилістичні помилки, і придумати якісь «частини», і здійснити підміну та маніпуляції. А тепер за порядком і конкретно.

А. І «Цивільний захист» і «Охорона праці» були і є цілком самостійними і самодостатніми спеціальностями, які в 2015 році були штучно об'єднані в спеціальність «Цивільна безпека». До речі, таке поняття як «цивільна безпека» в жодному нормативно-правовому акті не згадується. В Кодексі цивільного захисту існує таке поняття як «цивільний захист». Крім того, вони відносяться до різних деталізованих галузей за Міжнародною стандартною класифікацією освіти: «Цивільний захист» - до 1032 «Protection of persons and property», що перекладається як «Захист людей і майна» (дослівно – «Захист осіб і майна»), та «Охорона праці» - до 1022 «Occupational health and safety», що перекладається як «Охорона праці та безпека на робочому місці» (дослівно – «Професійне здоров'я та безпека»).

Б. Не існує спеціальність «Охорони праці», як зазначено двічі в цьому реченні у відповіді Олега ШАРОВА, а є спеціальність «Охорона праці». Черговий вияв безграмотності Олега ШАРОВА.

В. З цього речення однозначно слідує, що «Проект змін включав пропозиції...», які склалися з двох частин, а саме:

1) «...розділення спеціальності «Цивільна безпека» на дві частини («Цивільний захист» і «Охорони праці») із виділенням частини «Охорони праці» в окрему спеціальність»;

2) «...приєднання частини «Цивільний захист» до спеціальності «Пожежна безпека», обидві з яких відповідають одній деталізованій галузі за Міжнародною стандартною класифікацією освіти «1032 Protection of persons and property».

Але видно, що під час проведення погоджувальної наради у Олега ШАРОВА сталася часткова амнезія, бо, як слідує з листа МВС України № 39522/35-2022 від 20.12.2022 р., підписаного Начальником Управління взаємодії з Державною службою України з надзвичайних ситуацій Юрієм КОРЕВОЮ (Додаток 23 до Заяви), «на розгляд учасників наради було винесено питання узгодження розробленого МОН проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», яким передбачалось у галузі знань 26 «Цивільна безпека» об'єднати спеціальності 261 «Пожежна безпека» та 263 «Цивільна безпека» в нову спеціальність «Пожежна безпека та цивільний захист», і немає жодного слова про першу частину пропозиції до Проекту змін. При цьому Олег ШАРОВ не лише свідомо обманює учасників погоджувальної наради і, використовуючи їх «втемну», добивається прийняття так необхідного йому рішення, а й повністю нехтує думкою і пропозиціями Офісу Президента України, Ради національної безпеки та оборони України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної служби України з питань праці, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, Федерації професійних спілок України, 25 провідних закладів вищої освіти України, про що вже згадувалось і було документально підтверджено в нашій Заяві. Ми вважаємо, що особа з такою, по суті, протиправною поведінкою не гідна працювати на такій високій та відповідальній посаді в Міністерстві освіти і науки України.

Г. Словосполучення в цьому реченні «...відповідають одній деталізованій галузі...» є вже стилістичною помилкою (неузгодженість слів у реченні) та ще одним фактом безграмотності Олега ШАРОВА.

Д. Дійсно спеціальності «Пожежна безпека» та «Цивільний захист» відповідають одній деталізованій галузі за Міжнародною стандартною класифікацією освіти, а саме 1032 «Protection of persons and property». Але до цієї ж деталізованої галузі за Міжнародною стандартною класифікацією освіти відноситься і спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність». Якщо притримуватися логіки Олега ШАРОВА, то цілком очевидним є те, що і ця спеціальність необхідно приєднувати до вище вказаних ним спеціальностей. Але він цього не пропонує, напевно розуміючи, що висловлювати таку пропозицію вже буде повним абсурдом, а запропонований ним варіант «з натяжкою» ще можна оприлюднити і якось «пропхати», щоб добитися так необхідного йому рішення, що йому і вдалося зробити.

Е. До 07.09.2022 року пропозиції від Міністерства освіти і науки України про приєднання «...частини «Цивільний захист» до спеціальності «Пожежна безпека» не було. Інакше про це було б зазначено в листі МОН № 3/3934-22 від 05.09.2022 р. (Додаток 20 до Заяви), підписаному самим !!! Олегом ШАРОВИМ,

та листі МОН № 1/10299-22 від 07.09.2022 р. (Додаток 21 до Заяви), підписаному першим заступником Міністра Андрієм ВІТРЕНКОМ. На погоджувальній нараді, яку сам ініціював і проводив 20.10 2022 р. Олег ШАРОВ, він і оприлюднив цю пропозицію. Теоретично можна припустити, що висловити таку пропозицію в цей проміжок часу могло керівництво Державної служби України з надзвичайних ситуацій, але практично воно цього не робило, оскільки свою позицію стосовно змін в галузі знань 26 «Цивільна безпека» воно чітко і аргументовано виклало в листі ДСНС України № 02-2598/285 від 24.06 2022 р., підписаному першим заступником Голови Максимом ГРИЦАСНКОМ (Додаток 15 до Заяви). Якщо ми помиляємось, то нехай Олег ШАРОВ покаже Вам, шановний Оксене Васильовичу, відповідний документ, який це підтверджує. Тоді напрашується висновок, що це власна ініціатива Олега ШАРОВА, на яку він, можливо, відповідно до займаної ним посади, і має право. Але для чого йому це потрібно? Можливо, і це він Вам пояснить!! Бо ми пояснення таким діям Олега ШАРОВА, крім тих, які зазначені в першому абзаці п.3 на с.14 Заяви, знайти не змогли.

7. Третє речення другого абзацу листа Олега ШАРОВА є знову своєрідним «шедевром».

По-перше, погоджувальна нарада сама по собі не могла «відбутися». Вона була ініційована і проведена самим Олегом ШАРОВИМ.

По-друге, нехай Олег ШАРОВ поділиться досвідом, як йому вдалося провести погоджувальну нараду «за участю» цілих двох міністерств, державної служби, науково-методичної комісії, галузевої експертної ради. Це ж якщо не тисячі, то сотні людей. Можливо, були запрошені окремі представники цих установ. Тоді так і треба писати. І це пише Генеральний директор Директорату фахової передвищої, вищої освіти Міністерства освіти і науки України!!!

По-третє, а чи була об'єктивна необхідність взагалі в проведенні такої погоджувальної наради. Адже про принципову позицію з цього приводу установ, представники яких були запрошені на цю нараду, і навіть інших установ та організацій, було добре відомо Олегу ШАРОВУ з листів, які були направлені до Міністерства освіти і науки України (Додатки 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15 до Заяви). На деякі з них Олег ШАРОВ навіть давав відповідь (наприклад, Додаток 18 до Заяви), аналіз маніпуляцій, зроблених ним в ній, представлений на с.с. 13-14 Заяви.

8. Речення третього абзацу взагалі є незавершеним, а тому позбавлене будь-якого смислу. Невже цього не розуміє Олег ШАРОВ, підписуючи такий лист?!

9. Не уникнув граматичних помилок Олег ШАРОВ і при написанні абзацу 4 свого листа!!!

В першому реченні:

1) після «...№ 584»)» необхідно поставити кому;

2) після слів «...який містить» перед словом «зокрема» також повинна стояти кома, бо це слово стоїть на початку звороту, що уточнює зміст попереднього речення.

В п'ятому реченні після слова «тому» згідно правил граматики української мови кома не ставиться.

10. Останнє речення абзацу 5 цього ж листа є ще одним черговим «шедевром» у виконанні Олега ШАРОВА. Якщо це речення за смислом сконцентрувати, відкинувши другорядні члени речення, то залишиться: «...більшість компетентностей можуть досягатися шляхом вивчення дисциплін, які спрямовані на забезпечення досягнення компетентностей». Це вже майже геніально !!!

11. Кожна з помилок Олега ШАРОВА є нібито незначною, але в цілому цей «шедевр», написаний всього на двох сторінках і підписаний Генеральним директором Директорату фахової передвищої, вищої освіти Міністерства освіти і науки України Олегом ШАРОВИМ, на нашу думку, є яскравим свідченням різносторонності та багатогранності його безграмотності.

12. Ми добре розуміємо, що в оправдання Олега ШАРОВА можна сказати, що він зайнятий вирішенням дуже важливих державних справ, в т.ч. ініціюванням та проведенням таких «погоджувальних нарад», і йому цей лист готували його підлеглі, а він його навіть не читав. Але керівник такого рівня просто не має права підписувати листи, не прочитавши їх перед цим. Значить читав, але нічого не бачив, бо підписав, а це вже говорить про його загальну грамотність!!! Крім того, доручаючи своїм підлеглим готувати такі за змістом листи, він мимоволі робить їх співучасниками своїх фальсифікацій та маніпуляцій, до яких вони, можливо, і не були причетні. Як це впливає на загальну атмосферу в колективі Директорату, який очолює Олег ШАРОВ, Ви самі добре розумієте!

13. Але найбільшим шокуючим для нас стало те, що в кінці другого абзацу цього листа Олег ШАРОВ намагається оправдати це відтермінування режимом воєнного стану. Це ж до якої глибини цинізму треба дійти, щоб навіть так думати. До речі, а які ж зміни були продиктовані «режимом воєнного часу» та затверджені в Проєкті. 22 зміни (більше 70%) були просто додаванням або уточненням деталізованої галузі за Міжнародною стандартною класифікацією освіти. Крім того, виникає запитання, чому для Олега ШАРОВА, наприклад, запропонувати затвердити зміну №14 в позиції «21 Ветеринарна медицина» на «21 Ветеринарія» продиктована вимогами воєнного часу, а «...зміни в галузі «26 Цивільна безпека» відтерміновані принаймні до завершення правового режиму воєнного часу». І це робиться під час війни!!! Саме про страшенні негативні наслідки, що стали результатом скасування вивчення безпекових дисциплін в усіх ЗВО України та вилучення спеціальності "Охорона праці" з Переліку, та які особливо загострилися під час повномасштабного вторгнення російських окупантів в Україну, говорилось в розділі II нашої Заяви, який повністю проігнорував в своєму листі Олег Шаров.

14. Про значення безпеки і зростання її ролі для громадян України в умовах війни не говорить сьогодні хіба що лінивий. Саме тому керівники - справжні патріоти України здійснюють термінові заходи в цьому напрямку. Наприклад, ДСНС України, як зазначено в листі ДСНС № 181-5698/181 від 03.04.2023 в межах опрацювання проекту наказу МВС України «Про затвердження Правил безпеки праці в органах та підрозділах ДСНС» розробила проект розділу «Безпека праці у закладах освіти з специфічними умовами навчання», де в абзаці 18 п. 6 зазначено, що керівник (ректор, начальник) закладу «...забезпечує навчання з питань охорони праці, пожежної безпеки, цивільного захисту, безпеки життєдіяльності та надання домедичної допомоги здобувачів освіти». А Олег ШАРОВ в цей же час аналогічні зміни або «відтерміновує принаймні до завершення правового режиму воєнного стану» або констатує, що «...сектор вищої освіти науково-методичної ради МОН України взяв лист Державної служби України з надзвичайних ситуацій в роботу...». А за час «цієї роботи» гинуть люди!!!

15. Українська держава в страшенних муках і з величезною кількістю людських втрат прямує у вільне демократичне Європейське співтовариство, де взагалі є неможливим, щоб не просто від примх і забаганок окремих осіб, а від їх фальсифікацій та маніпуляцій, про що говорилося вище, залежала доля, здоров'я і навіть життя тисяч, а, можливо, і десятків тисяч їх громадян

16. Нам добре відомо, що в таких випадках прийнято, як правило, захищати «честь мундира». Але чи варто це робити і прикривати таку «честь» своїм чесно заробленим і підтвердженим навіть, як нам відомо, на полі бою з російськими окупантами авторитетом і тим статусом, яке повинно мати Міністерство освіти і науки України в українському суспільстві, вирішувати Вам, шановний пане Міністре!!!

УДК 378.147:613.6.027

ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ» НА ВИМОГУ ЧАСУ

*Паустовський Ю. О., д.мед.н., професор,
професор кафедри гігієни та екології №2*

Зенкіна В.І., к.мед.н., доцент, доцент кафедри гігієни та екології №2

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Цього року Всесвітній день охорони праці проходить під гаслом «Безпечне та здорове робоче середовище – основний принцип та право на роботі». Для створення такого середовища на робочих місцях необхідно не лише проводити різномірний контроль умов праці, а і формувати у кожного працівника світогляд щодо культури виробничої безпеки та гігієни праці ще під час навчання в освітніх закладах. Виникає питання: чи в достатній мірі ми здійснюємо

З М І С Т

Секція 1 «ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА»

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАПРЯМУ “ОХОРОНА ПРАЦІ” В СФЕРІ ОСВІТИ

<i>Беспалова А. В.</i> ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ПРОФЕСІЙНОЇ БЕЗПЕКИ – СУЧАСНА НЕОБХІДНІСТЬ.....	3
<i>Бондарчук Л. Ф.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕЧНОГО СЕРЕДОВИЩА В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ.....	5
<i>Дашковська О. В., Погребняк В. П.</i> ДО ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	7
<i>Мірус О. Л.</i> СТАН ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ XII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО– ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ КУРСАНТІВ, СТУДЕНТІВ, АСПРАН– ТІВ ТА АД’ЮНКТІВ «ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ» ТА II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО– ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ТА ФАХІВЦІВ– ПРАКТИКІВ «ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА».....	9
<i>Паустовський Ю. О., Зенкіна В. І.</i> ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ» НА ВИМОГУ ЧАСУ.....	22
<i>Перетяка С. М.</i> ВПЛИВ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ» НА ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ПІДПРИЄМСТВ.....	24
<i>Пятова А. В.</i> МОЖЛИВОСТІ МІЖНАРОДНИХ ПРОЄКТНО-ГРАНТОВИХ ПРОГРАМ ДЛЯ ФАХІВЦІВ БЕЗПЕКОВОГО НАПРЯМУ.....	26